

SW 314

СОЦИАЛНА РАБОТА С ХОРА С ДЕВИАНТНО ПОВЕДЕНИЕ

Приета: прот. № 41 от 03.10.2011г.

Лектор: Гл.ас. д-р Генчо Вълчев

АНОТАЦИЯ

Курсът по Социална работа с хора с девиантно поведение учи бъдещите бакалаври, работещи в сферата на социалните дейности и социалното консултиране, да идентифицират трайните поведенчески отклонения, тяхната етиология и патогенезис, психологическите особености и спецификите на поведението на хората с девиантно поведение. Акцентира се върху формиране на практически умения за оценяване ресурса на отделната личност за социална адаптация, като се отчитат особеностите и възможностите на приемащата семейна и социална среда. Предлагаия курс се аргументира и от факта, че сложността на мениджмънта на подпомагащите и интегриращите дейности изисква познаването на социално-психологическите характеристики на тези хора, техния капацитет за физическо, когнитивно и социално развитие (индивидуално и в група), на етно-културалните им особености в контекста на техниките и средствата за усъвършенстване на приемащата ги учебна и социална среда.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основна цел на курса на обучение е да се допълнят и систематизират познанията на студентите по общите социални, медикосоциални и психологически дисциплини, изучаващи възрастовите и индивидуални особености на лицата в неравностойно положение, с повишен риск по отношение на общото здравословно състояние и специфики на развитието, като от своя страна предложи научнообосновани модели на социална работа за преодоляване и компенсирание на отклоненията в поведението. Това ще обогати тяхната професионална компетентност и ще допринесе за личностната им и професионална им асертивност и мотивация за работа.

Непосредствените цели на дисциплината “Социална работа с хора с увреждания” са:

1. Да се добият общи и конкретни теоретични познания по следните проблеми:

- специфика на понятийната и терминологична система;
- характер и специфика на отклоненията в емоционалното развитие и поведението и произтичащите от тях последствия;
- същност и специфика на социалното общуване и социалното поведение на хората с девиантно и деликвентно поведение в условия на приобщаваща (включваща) среда;
- социални и социално-психологически проблеми на групата и груповата дейност и тяхното управление в контекста на социалния подпомагащ процес при хора с девиантно поведение;

2. Да се формират практически умения за:

- оценка на ресурса (дефицити и капацитети) на личността за справяне с поведенческите отклонения и емоционалните дефицити;
- изработване на програма за социална рехабилитация с участие на МДЕ;
- мениджмънт на МДЕ;
- прилагане на нормативната база и работа с документация;
- структуриране и организация на социализиращия (включващия) процес.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината се изучава като теоретико – приложна и предполага предшествващи познания по основи на социалната работа, възрастова психология, социална психология, психология на отклоняващото се поведение, изследователски методи в социалната работа. Изискват се и познания за критериите на оценяване на приоритетите на социалните процеси, както и ефективността от диагностика и обратна връзка на потребителя на социалната услуга.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Социални дейности и консултиране	Задължителна	4	20	20		40	10	10		20

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Основни и допълнителни понятия. Основни понятия (**социално педагогически аспект**)

Тема 2. Методологически основи на социалната работа и интеграцията на хората с девиантно поведение. Принципи на социалната работа и интеграция на хора с девиантно поведение.

Тема 3. Технология на процеса по социална работа с хора с девиантно поведение. Цел и задачи на социалната работа с хора с девиантно поведение. Методи за социална работа и интеграция на хора с девиантно поведение.

Тема 4. Субекти на процеса. Характеристики на социалната група (хора с девиантно поведение). Обект на интеграционния процес. Типология на поведенческите отклонения – клиника; дефицити и капацитети в развитието; специфики на поведението.

Тема 5. Нормативна база за интеграция и реинтеграция на хора с девиантно поведение – деца и възрастни.

Тема 6. Основни модели на интегриращите дейности. Форми за интегриране в средата. Учебен мейнстриминг – особености и перспективи. Групи за самопомощ, детски колонии, групи по интереси, учене през целия живот, спорт и т.н.

Тема 7. Екипна социална работа при хора с девиантно поведение – мултидисциплинарни екипи (МДЕ). Оптимизация на дейността на мултидисциплинарните екипи. Структура на екипите. Съподчиненост на ролите. Ролята на социалния работник в МДЕ.

Тема 8. Подкрепяща среда за хора с девиантно поведение. Характеристики и структура на подкрепящата среда. Характеристика на семейство с лице с девиантно поведение. Интерактивни връзки: родител – дете – социален работник – оперативен работник ДПС - учител; семейство – човек с девиантно поведение – социален работник.

Тема 9. Социална работа с родителите и семействата на хора с девиантно поведение. Особенности на работата в група (родители, деца, възрастни). Социални взаимоотношения в малките групи. Социометрични статуси.

Тема 10. Работа по случай. Същност, характеристика и специфика на индивидуалната работа. Оценка на ресурса и идентификация на потребностите на (дефицити и капацитети) на човек с девиантно поведение. Процедури. Планиране, организация, реализация на дейностите (програма за социална рехабилитация). Разработване на прогноза и на индивидуални планове за развитие. Специфика на процеса при деца и възрастни.

Тема 11. Дейности с интегриращ и терапевтиращ характер за хора с девиантно поведение. Трудът – метод, форма си средство за мотивация, корекция на поведението и социализация. Играта – метод, форма и средство за дигностиране, креативно развитие и интегриране в социалната среда.

Изкуството като основна дейност за пълноценно развитие и интеграция на хора с девиантно поведение.

КУРСОВА ЗАДАЧА

1. По време на семинарните упражнения студентите разработват индивидуално и в екипи оценка на ресурса на лице с девиантно поведение и разработват Програма за социална рехабилитация.

2. Всеки студент разработва самостоятелно свое задание и докладва резултатите от него.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент се оценява с текуща оценка и оценка от семестриален изпит. При оформянето на **окончателната оценка** освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и текущата оценка. Текущата оценка се формира на базата на участие в лекциите и упражненията, на разработената курсова задача и от изпълнението на задачите за самостоятелна работа.

Семестриалният изпит е по конспект – писмено се развиват два въпроса, устно се събеседва по тях с допълнителни, уточняващи въпроси.

Предлага се избор на явяването на изпит – вместо писмен изпит се разработва задание за изработване на оценка и програма за социализация по три реални случая на хора с девиантно поведение и от различна възраст. Защишава се пред курса.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Арънсън, Е., Човекът - Социално животно, изд. „Дамян Яков” (2009)
2. Бижков, Г., В. Краевски, Методология и методи на педагогическите изследвания, С., УИ ”Св. Кл. Охридски”, 2002
3. Бояджиева, Н., Гняв и агресивно поведение при децата, София, 2008
4. Вълчев, Г., Агресия и асертивно поведение, Год. на БСУ, 2006
5. Ганчевски, Б., Психодиагностика на криминалното поведение, Албатрос, 2011
6. Господинов, В., Юноши - Девиации - Емоционална интелигентност, София : Изток-Запад, 2010
7. Манасиева, Т., Девиантно и делинквентно поведение на децата. Основи за превенция и корекция, Изток-запад, 2010
8. Манчева, Р., Практикум по психология на девиантното поведение, Благоевград : Унив. изд. Неофит Рилски, 2007
9. Пирьова, Б., Невробиологични основи на човешкото поведение, НБУ, 2011
10. Розенберг, М., Общуване без агресия, Кръгзор, 2007
11. Соломон, М., Потребителското поведение, Изток-запад, 2011
12. Стаматов, Р., Детската агресия, Хермес, 2008
13. Станков, Б., Малолетни, непълнолетни, противообществени прояви, престъпления, отговорност, Варна : ВСУ Черноризец Храбър, 2008
14. Трашлиев, Р., Г. Колев, И. Держан, Детето като проблем на социалната работа, УИ “Епископ Константин Преславски”, Шумен 2006
15. Фотеев, Г., Социология на отклоняващото се поведение, Просвета, 2005
16. Циркова, Д., Антисоциалното поведение - теория и терапия, София : Център за психосоциална подкрепа, 2008
17. Elliot Aronson, „The Social Animal” Worth Publishers; 10th edition, 2007